

"A Kolozsvári úti Óvoda Jó gyakorlatai, az óvodai tanulásszervezés tükrében!"

Szolnok, 2013.március 26.

Készítette: Sáriné Papp Erzsébet
Tagóvoda vezető
SZVO Kolozsvári úti Óvoda

Bevezetés

A Szolnok Városi Óvodák Kolozsvári úti Óvodájának nevelőközössége igen korán megérezte, hogy a gyermekek fejlesztésének érdekében szükségessé vált a módszertani, szakmai megújulás.

A 2005/2006-os nevelési évtől tudatosan foglalkoztunk a teljes óvodai nevelésre kiterjedő, a gyermekek egyéni, differenciált fejlesztésére irányuló pedagógiai eljárások megismerésével, kipróbálásával, továbbfejlesztésével, új eljárások kidolgozásával.

A projektrendszerű tanulásszervezés, az egyéni és mikro-csoportos fejlesztési formák fokozatos bevezetése mellett, olyan saját innovációt dolgoztunk ki, amelyek az óvodapedagógusok szemléletváltoztatásával, önképzésével változtatták meg nevelési felfogásunkat.

Nevelési gyakorlatunkban a gyermeki tevékenységeken alapuló, felfedező, problémaközpontú ismeretszerzés lehetőségeit biztosítjuk valamennyi,- eltérő szociokulturális környezetből érkező- gyermek számára.

A projektrendszerű tanulási forma segítségével, életszerű helyzetek teremtésével differenciált módon fejlesztjük az óvodánkba járó gyermekeket.

Két „Jó gyakorlatunk” mindegyike a fenti cél elérése érdekében került kidolgozásra, megkönnyítve ezzel a gyermekek számára az óvoda-iskola átmenetet.

„Jó gyakorlatainkban” arra törekedtünk, hogy a gyermekek életkori/egyéni fejlettségére irányuló szisztémát dolgozzunk ki, melyben a pedagógus megváltozott szerepben „partnerként” vesz részt, s amely a gyermekek alkalmazható tudását alapozza meg.

Valamennyi csoportunkban (5 csoport) projektrendszerű tanulási formát alkalmazunk, melynek bevezetését tudatos testületi felkészülés előzött meg. Folyamatosan, team munkában ismerkedtünk meg eljárásokkal, dolgoztunk ki mérési formákat, óvodán belüli hospitálásokkal szereztünk tapasztalatokat egymástól, ötletbörzét tartottunk. Önértékeléssel fejlesztettük reális önismeretünket, úgy a tanulási tevékenységgel kapcsolatos, mint az óvodapedagógus

kérdéskultúrájával kapcsolatos „Jó gyakorlatunk” során. A leghatékonyabb/legsikeresebb projektekből Projektgyűjteményeket készítettünk, segítő egymás munkáját.

Méréseket végeztünk a gyermekek fejlettségi szintjére vonatkozóan az alkalmazott új eljárások hatását vizsgálva. Partnereink (szülők, partner iskolák) elégedettségét elemeztük, a mutatókból levonva a következtetéseket, további módosításokat fogantatosítva.

2. Az óvodai tanulásszervezés törvényi háttere

Néhány idevonatkozó elem az Óvodai nevelés Alapprogramjából.

„Az Alapprogram a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést”¹

„Tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűd erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során, épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

¹ Óvodai nevelés Alapprogramja II. Gyermekkép 2. old.

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épületi ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás és feladatmegoldás;
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív egyéni, fejlesztő értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.”²

3. A Kolozsvári úti Óvoda „Jó gyakorlatainak” kapcsolódási pontjai a törvényi szabályozásokkal.

1. „A tanulás ne lecke legyen a gyermeknek, hanem szívdobogtató élmény”(József A)

A motiváció, mint belső készítés a projektrendszerű tanulószervezésben

A Jó gyakorlat az óvodáskorú gyermekek tanulási folyamatából azt az elemet emeli ki, - motiváció/belső készítés- mely nélkül a tanulási folyamat az adott életkorban nem, vagy csak „iskolás jelleggel”, direkt módon valósítható meg.

A Jó gyakorlatban kiemelt elem, a motiváció/belső készítés, mely elősegíti a játékos formában történő ismeretszerzésre.

² Óvodai nevelés Alapprogramja V. Tanulás 9.old.

A Jó gyakorlat a 3-7 éves korú gyermekek kognitív képességeinek fejlesztését szolgálja a projektrendszerű tanulási forma keretein belül, a játék, játékoság túlsúlyának biztosítása mellett. A projektrendszerű tanulási forma lehetőséget biztosít a folyamatosságra, rugalmasságra, differenciálásra, a többszöri gyakorlásra, a felfedező, érdeklődésre épülő ismeretszerzésre.

A Jó gyakorlatunk kiemelten és célzottan szolgálja a gyermekek, szülők egyenlő hozzáférését a minőségi neveléshez, oktatáshoz, továbbá a sikeres együttnevelést.

Jó gyakorlatunk rámutat azokra a szükséges szemléletbeli változtatásokra, amelyek a kompetencia alapú nevelést segítik elő.

A Jó gyakorlatban meghatározó a projekt-intervallum, valamint a pedagógus szerepe, jelenléte.

2. A pedagógus kérdéskultúrája, mint az óvodai anyanyelvi nevelés alappillére

A jó gyakorlat az Alapprogram értékeire épít és koherens a TÁMOP.3.1.4. Kompetencia alapú oktatás egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben. c. pályázat elveivel.

Ez a jó gyakorlat elméleti alapot ad a pedagógusoknak az anyanyelvi nevelés újszerű értelmezéséhez és gyakorlati segítséget a megvalósításhoz vezető úton.

Az Alapprogramban megfogalmazottak szerint, az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt fejti ki az optimális hatást a gyermekek fejlődésében, ezért is elengedhetetlen a családokkal való szoros együttműködés.

A „Jó gyakorlat” szerves része a családok bevonása. A feljegyzések, mérések hozzásegítik a családokat, ahhoz hogy gyermekük fejlettségét reálisan ítéljék meg, ill. ennek tükrében segítsék a gyermekük fejlődését, együttműködve az óvodapedagógusokkal.

Ennek a „Jó gyakorlatnak” a célja, a pedagógus kompetenciájának kialakítása, erősítése, hogy kompetens társa, partnere legyen a gyermekeknek a világ felfedezésében, megismerésében, segítse őket az önkifejezésben, s ehhez a felfedező-úthoz az anyanyelvi nevelést, ezen belül is az óvodapedagógus kérdéskultúráját hívja segítségül.

A fentiekből látható, hogy mindkét „Jó gyakorlatunk” a gyermeki személyiség kibontakoztatását, kompetenciáinak fejlesztését célozza meg.

Mindkét innovációnkban, arra törekedtünk, hogy a gyermek cselekvő aktivitása kerüljön előtérbe, erre épüljön a tanulási folyamat.

Örökérvényű dolog, hogy az óvodás gyermek csak motivált állapotban képes részt venni a tanulási folyamatban.

Ebben az életkorban a gyermekekre leginkább a mozgás, a tevékenykedés lehetősége, a társigény,- mely lehet gyermek vagy óvónő,- az elismerési vágy, a sikerélmény iráni vágy, valamint a kíváncsiság a motiváló.

Rendkívül fontos a pedagógus részéről a fejlett gyermekismeret, mely segíti őt abban, hogy az adott gyermeknél a fentiek közül melyik az a domináns motiváció, amelynek tudatos alkalmazásával a gyermek bevonható a tevékenységekbe, a tanulási folyamatba.

A gyermekek egyéni fejlettségi szintjének ismerete az anyanyelvi nevelés területén is elengedhetetlenül fontos, különös tekintettel a kérdésfeltevés vonatkozásába.

Elsősorban a gyermek egyéni fejlettségi szintje, de természetesen az életkor is meghatározó lehet abban, hogy mely kérdésforma az, amely adott esetben gondolkodásra, tevékenységre ösztönzi a gyermekeket.(Érzelemre ható, gondolkodtató stb.)

A két „Jó gyakorlatunk” a gyermeki személyiség jelen állapotához igazodva érheti el a hatását. Ezen túl rendkívül fontos a jó módszer kiválasztása. Itt gondolok a klasszikus jól megtanult módszereken túl, az olyan korszerű módszerekre, mint pl. a kutakodás, próbálgatás stb. Emellett hiszem, hogy a pedagógus szerepe, (facilitátor) valamint az a pedagógus attitűd, mely a mindig megújulási vágyat tükrözi, elengedhetetlenül fontos a jól megválasztott tervezési (projekt) és szervezési (egyéni, páros, mikro csoportos stb.) módok, formák mellett.

A Tervező munkánkról röviden.

Óvodánk a Projektrendszerű tanulásszervezést preferálja! Nem mondom, mondjuk, hogy ez az egyedüli jó, de a „Jó gyakorlatainkhoz” ez volt a leginkább megfelelő.

A projektekhez kidolgoztunk egy általunk jól átláthatónak ítélt, papírra vethető, vizuálisan megjeleníthető formát, az un. „Projekt-terv”-et. Ez tartalmazza az egész projekt fő vonulatát, mely alapján elkészíthetők a heti-tervek, s mely magába foglalja a kiemelt célokat, feladatokat. Természetesen nem lenne teljes a tervező munka, ha nem fektetnénk nagy hangsúlyt a differenciálásra. A Heti-tervhez kapcsolódik a „három-szintű differenciálás”, melynek formáját a Csoportnaplóban, a Projekt-és Heti terv után helyezünk el, így téve teljessé a tervező munkánkat.

4.A pedagógus attitűdje a Jó gyakorlataink megvalósításában

„a pedagógus valamennyi rábízott tanítványának a lehetséges és belátható jövőjét képes kézbe venni, tervezni, ennek érdekében egyénhez igazított játékok és tevékenységek sorát szervezni, s kész ezért mind jogi, mind etikai értelemben felelősséget is vállalni.”
(Zsolnai József)

A pedagógus attitűd nevelőtestületünkben preferált elemei 10 pontban.

- ◆ melegszívű, szeretetteljes, elfogadó
- ◆ szerető, óvó-gondoskodással neveli a rábízott gyermekeket
- ◆ törekszik a gyermekekben rejlő értékek felszínre hozására, erősítésére
- ◆ cselekvésen keresztül fejleszti a készségeket, képességeket
- ◆ differenciáltan fejleszt és értékkel
- ◆ támogatja a gyermekek egyéni kezdeményezéseit
- ◆ képes a saját kompetenciájának fejlesztésére, a megújulásra (ismeret, tudás, attitűd)
- ◆ segíti a gyermekeket az óvoda-iskola zökkenőmentes átmenetét
- ◆ elfogadja az inkluzív pedagógiát
- ◆ megőrzi és közvetíti, a magyar identitást

Hiszem és hisszük, hogy a fenti szempontoknak megfelelő óvodapedagógus, a tőle telhető legtöbbet tesz meg azért, hogy az általa nevelt óvodás gyermekek az óvodában eltöltött 3-4 év után, mint testileg, mint mentálisan és értelmileg alkalmassá válnak az iskolai életre, úgy hogy az addig vezető út játékos, gyermekközpontú.

Ezek a gyermekek nap-mint nap megélhetik az „aha-érzést”, felfedezhetik az őket körülvevő világ kisebb, nagyobb csodáit, tudatosulhat bennük az „én már ezt is tudom” érzése és önbizalommal, megalapozott tudással léphetik az iskola kapuját.

5.Összegzés

Jó gyakorlataink célja, a gyermekek aktivitásának, motiváltságának, kíváncsiságának ébrentartása és kielégítése, előtérbe helyezve az önkéntességet, kreativitást és a kompetenciaérzés kialakítását, fenntartását.

Az óvodapedagógusaink tudatosan törekednek az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez a feltételek biztosítására. Megteremtik a lehetőségét annak, hogy a gyermekek a játékon, az alkotómunkán, saját tevékenységükön keresztül szerezhessék meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják bennük a vágyat a megismerésre, a tanulásörömeinek átélésére.

Óvodáskorban az az igazi ismeret, amit a gyermek önmaga szerez meg.

Szemléletünk szerint mindennek alapja az, hogy a gyermekek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudásukra, tapasztalataikra épüljön az óvodapedagógus által tervezett ismeretanyagot is tartalmazó tevékenység.

Nélkülözhetetlenül fontos a gyerekek fejlődésének szempontjából, hogy óvó, gondoskodó szeretet, állandó, stabil biztonság vegye körül.

Az egyéni, - pedagógus által tudatos,- differenciált bánásmód alkalmazása elengedhetetlenül szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

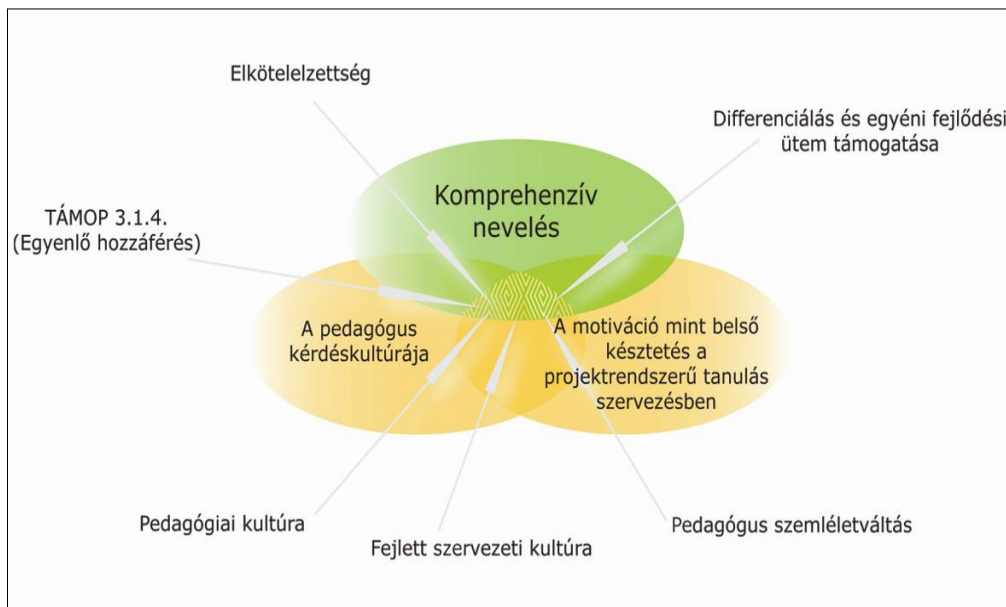
Kidolgozott „Jó gyakorlataink” koherensek az Óvodai nevelés Alapprogramjával, minden vonatkozásukban annak egy-egy nagyon fontos szegmensét emelik ki, úgymint Anyanyelvi

nevelés és Tanulás-szervezés. E két területet, komprehenzív elven (átfogó, összefogó, összefoglaló, széles körű, minden részletre kiterjedő) közelítjük meg.

A gyermekeket helyzetbe hozzuk, alkalmassá tesszük arra, hogy a sajátbázisukról jussanak el képességeik lehető legmagasabb szintjére.

E felfogás, a választott Referencia területünk alapját jelenti (Komprehenzív elven egységes programmal működő intézmény), hiszen differenciálással segítjük az eltérő sajátosságaikkal, érdeklődéssel, adottságaikkal, képességeikkel rendelkező gyermekeket.

Referencia intézményi pályázatunk koherencia-ábrája jól szemlélteti az óvodánkban folyó pedagógiai munka komplexitását!

Pályázatunk címe: „A pedagógus attitűdjének formálása, az óvodáskorú gyermekek motivációs bázisának és nyelvi kommunikációjának területén a Kolozsvári úti Óvodában,, (TÁMOP 3.1.7-11/2-2011-0187)

Innovatív szemléletünkéből adódóan, továbbgondoljuk Jó gyakorlatainkat és azokat jelenlegi és továbbfejlesztett formában is ajánljuk az érdeklődő kollégáknak.